

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Victimele Idealismului.

Când rostim cuvântul „idealism” nu ne gândim de loc la sistemul filosofiei care poartă numele acesta, ci ne închipuim o stare de suflet care a pierdut orice legătură cu realitatea, vișând înainte, fără să țină cont de legea de oțel a cauzalității, care stăpânește lumea întreagă.

În concret, numele de „idealist” îl dăm, bunăoară, unui poet, care cântă, exclusiv, farmecele nopții. Pe acest „idealist” nu-l interesează nimic din cele petrecute în jurul său, familia ori profesiunea, ci preocuparea lui de ziua întreagă este cum ar putea găsi o comparație despre lună, pe care nu a folosit-o încă nici un coleg de al său. Idealist în sensul vulgar mai este și nenorociul, care se jenează să ceară, dela societatea în care trăiește, apă și papă, ci predică la principii frumoase, până și el și familia pe care o are, ajung la băț și la traistă. Și este interesant, că acest fel de idealism, care nu este nici filozofic nici creștinesc, e foarte onorat de oameni.

Din ce muncește cineva mai mult și se uită pe sine, ajungând să moară în cea mai deplorabilă mizerie, cu atât este mai mult slăvit din partea acelor contemporani cari au făcut chiar contrarul în viață, văzându-și de treburile lor foarte inventiv și lasând lumea mare în plata Domnului.

În numele veritabilului idealism creștin, care spune că dacă ai două haine, una să i-o dai nemernicului visător, care umblă cu ochii închiși pe drumul plin de pietre zgronțuroase, trebuie să protestăm contra botjocorii și a vulgarizării prețului înalt al idealismului.

Savanții cari merg să exploreze polurile Nordului și ale Sudului, fără îndoială că sunt niște mari „idealiști”, dar societatea, înainte de a-i porni la drum, le pune la dispoziție o corabie care taie în două blocurile de gheață, ali-

mente îmbelșugate, haine potrivite și instrumente fizice de tot felul.

Sunt călugări, cari zdrobiți de răutățile lumii i-au spus adio pentru totdeauna și săvârșesc cele mai grele și mai neplăcute lucruri din lume. Dar când se întorc la culcușul lor, sunt învăluți de rafturile pline de cele mai alese cărți ale lumii și ocrotiți de un cuptor cald. Nu pentru a lenevi și a se îmbuibă le-a dat societatea lăcașurile acestea alese, ci pentru a avea cel mai bun termen de comparație cum ar trebui să trăiască un om și cum trăiesc faptice o mulțime de oameni bătuți de soarte. Dacă acești călugări, cari și-au jertfit viața lor pentru îndreptarea altora, ar trăi pe picior de egalitate cu cei ce vor să-i ridice, e sigur că din capul și din inima lor nu ar mai fi răsărit nimic de seamă. Orice ne putem îngădui în această viața omenească, dar să lăsăm să cadă cei mai aleși frați ai noștri victime chiar idealismului, nu poate fi permis fără pagubă. Ce exemplu nespus de frumos am lăsa pe seama generațiilor tinere dacă am ocroti pe idealiști, fiindcă ele nici odată nu se iau după cele spuse ci după cele făcute. Mentalitatea tineretului o făuresc cu siguranță bătrânii, și, dacă ei pleacă dela înmormântarea celor mai buni fii ai neamului, cu povestirea mizeriei negre pe care aceștia o lasă ca moștenire legală urmașilor, tineretul se uită apoi la idealism ca la calea pierzării.

Biserica noastră cu bunii ei credincioși de odinioară a format un ostrov de mântuire prin multele ei așezăminte.

Prigoniții vieții cari nici atâta nu mai erau în stare să-și câștige cât un codru de pâine, la ușile bisericii câștigau alinare foametei. Bolnavii săraci cari nu mai trebuiau nimănui, în spitalele bisericesti aflau liniștirea boalelor. Biserica nu a întrebat pe nimeni ce a fost înainte de a intra în ghiarele mizeriei, hoț, idealist sau naiv

fără nici o frână a realității, ci pe toți i-a mîlțit de o potrivă.

Vremurile noastre cer în toate părțile mînăstiri — spitale și mînăstiri — azile în cari, pe lângă cei mulți păcătoși de rînd, dacă nu va avea încotro, să găsească adăpost și câte un biet idealist de seamă, ca să nu mai poata spune, nici un copil măcar, că va fugi de idealismul care se încheie totdeauna extrem de tragic.

Într'o mînăstire mi s'a dat să văd o scenă foarte interesantă. Un Român de-ai noștri, chinuit rău de tot în această lume, într'o bună zi a venit la mînăstire posomorît și închis la suflet. Și-a făcut el rugăciunile cuvenite și la prînz, când lumea s'a oțesit la masă, cu mare grijă s'a uitat în toate părțile și apoi desbrăcându-și haina, a agățat-o într'un pom din curtea mînăstirii și-apoi dus a fost. Tălcul faptei este următorul. Câte a pățit omul, toate le-a pățit în haina aceasta și când a lepădat-o, a fost convins că pleacă acasă și sănătos și scăpat de nevoi, fiindcă toate beteșugurile și toate ceasurile rele au rămas în haina afurisită. M'am gândit atunci și mă gândesc și azi ce bine ar fi dacă lucrul s'ar inversa. La poarta mînăstirii să te desbraci și după ce ai stat acolo, să ieși pe altă poartă îmbracat din nou și cu trupul și cu sufletul.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopresbiter.

Amvonul faptelor.

Cine ar putea spune că azi în Biserica noastră nu se predică și că preoțimea noastră nu se instruește în științele teologiei pe zi ce trece. Preotul de azi are un mare merit, acela de a fi mai învățat și mai bun mînuitor al cuvîntului ca preotul trecutului, când tipicul și cîntarea erau în deosebită cinstire. „Cu timp și fără timp“, așa cum poruncește, Apostolul își găsește azi cei mai mulți și cei mai abili vesti-tori. Cari sunt însă roadele predicii noastre de azi? Lumea în fața căruia noi pășim cu meșteșughitul nostru cuvînt, o spune. Privind oriunde, la cercuri pastorale, la întruniri cu caracter religios, la biserică sau în tot locul unde se poate rosti un cuvînt sfînt spre izbăvire, fiecare predică este ascultată cu multă, chiar foarte multă însuflețire. Și nu de nenumărate ori ne-au ajuns la urechi nedumeriri ca acestea: oare chiar așa să fie cum zice preotul? Dacă este păcat cutare sau cutare lucru, atunci d-voastră dece faceți atâtea? Înainte bătrînii noștri preoți nu predicau atît și nu ne sfîim să

recunoaștem că lumea era mai credincioasă, iar de cînd cu atîta predică, lumea s'a stricat mai rău. Și nu s'ar putea spune că astfel de mărturisiri adevărate sunt singuratice. Este o socoteală a poporului care totdeauna judecă, pe cel ce se bate cu pumnii în piept, după faptele vădite. Cei mai vechi ca noi nu predicau decît rar și lumea nu judeca aspru faptele prestului. Azi, cînd predici și deschizi mîntea omului, ca să vadă nepotrivirea dintre ceea ce spui și faci, ești disecat amănunțit. Punem pe „trebuie“ în predcă și roadele nu se vad. Trebuie așa, sau trebuie altfel și pîna la sfîrșit noi nu facem tocmai ceea ce trebuie.

Cine a citit predicile de primire a Arhiepiscopului rostite de pîr. *Băian* dela *Marginea*, sau pîr. *Iana* dela *Măidan*, sau pîr. *Cioarei* dela *Broșteni*, ori pîr. *Novacovici* din *Gherboț* și ale altora, toți bătrîni trecuți de 70 ani, n'a putut să nu aibe un sentiment de admirație, nu față de măestria cuvintelor sau a stilului, ci față de simțirea și convingerea adîncă a lor. Simțeau în fiecare cuvînt o viață închinată muncii, o viață dosădită la umbra faptelor implinite.

Unii ca aceștia și alte mii asemenea lor, n'au rostit în viața-le noian de predică, ci din mirasma faptelor s'au desprins cele mai minunate predici. Așa a bruit Biserica, așa a fost vestită Evangelia, cu timp și fără timp. Noi, cei de azi, ne mulțumim a spune, cum am scris mai sus, că „trebuie“. Atît tot.

M'am întrebat adesea ce va fi mînînd pe mulți din bunii noștri creștini prin casele de adunări ale sectarilor? Ce vor fi găsind aceștia mai mult acolo ca în bisericile noastre sfințite prin darul lui Dumnezeu unde-au fost botezați și unde, pîna mai ieri, își plecau smeriți genunchii? Ura de biserică? Neadevărurile ce nu le-ar găsi aici, ci acolo. Niciodată! Setea de credință, dorința fierbinte după mîntuire și de multe ori nepotrivirea între ceea ce se spune și între ceea ce se face.

Pentru creștinii noștri Biserica a fost preotul, sentimentul de religiositate i l-a picurat tot preotul prin fapta și prin graiul lui sfințit, simplu și cucernic, plin de mirosul filelor de cazanie.

Dacă este adevărat că azi ne instruim mereu în meșteșugul predicării și științelor teologice, apoi nu trebuie să ocolim adevărul mărturisit în chip dureros de *Gala Galacțion* („Bis. Ort. Rom.“ 1935) că: „tânăra noastră preoțime în mare parte tușește în chip protestant“.

Adevărat! Depărtarea de pravila ne-a dus pe un povârniș puțin cam periculos și străin de sufletul poporului.

Se zice că pastorii protestanți la baluri deschid înșiși serbarea, jucând cu cea mai ispititoare femeie. Apoi ce fel de slujire credincioasă îndeplinesc aceștia față de Domnul în care cred numai cu mintea și nu cu inima și sufletul, se poate închipui. Pe la rugi, la baluri, la alte petreceri nocturne, ne cam punem în același ipostas trist.

Este adevărat că omul modern și al lumii de azi îl vrea pe preot în societatea lui pentru a nu-i mai da prețuirea cuvenită. Lumea te atrage în mrejele sale pentruca apoi aceeași lume să te sugrume.

Cardinalul Gibbons în „Ambasadorul lui Hristos” scrie: „Lumea, chiar care tolerează lesne păcatul, nu poate suferi pe preotul care vestește Evangelia cu buzele murdare”.

Omul duhovnicesc, care în adevăr umblă după izbăvirea sufletului, îl vrea pe preot identificat cu Mântuitorul în orice domeniu de activitate pastorală. Preotul este chemat să ducă turmă lui Hristos spre viața de dincolo. Creștinismul nu trebuie să fie pentru cineva teorie, fațărie sau catedră teologică, ci viață sfântă și jertf. Inică. Hristos nu este teoretic ci faptic, viu pretutindeni și vecinic. „Așa să ne socotească pe noi oamenii ca pe niște slugi ale lui Hristos și ispravnicii ai tainelor lui Dumnezeu, iar ce se cere ispravnicilor, e ca să se afle credincioși” (I. Cor. 4, 1—2).

În „Tratatul său despre preoție”, Sfântul Ioan Gură de Aur pune pecetie de foc în privința aceasta: „Este de neapărată trebuință să fii întâiu tu curățit și apoi să poți curăți pe alții; să te sfințești întâi pe tine și apoi să sfințești pe alții”.

Preoți prin consiliile de administrație ale băncilor, preoți mânători de bani prin cooperative, preoți cu năravuri lumești, nu pot sluji în veac cu cutremurare sfântă Euharistie și nu vor putea niciodată culege roadele unei predici oricât de măestrită ar fi ea.

Apoi *divorțurile* în rândurile clerului sunt o rușine a tagmei și un simptom ce aruncă o umbră neagră asupra preoției, chiar când cel ce cade în această nenorocire ar avea circumstanțe precise și întemeiate.

Înapoi la Altar! Pe masa sfântului Prestol ne așteaptă pânea și vinul ce trebuiesc prefăcute în trupul și sângele Domnului. Să lăsăm la o parte lumea cu ale sale patimi.

Sus, cât mai sus *Amvonul faptelor* și nu paradă de vorbe, iată cea mai bună, cea mai roditoare sămânță a Cuvântului lui Dumnezeu.

Pr. D. V. Anuțoiu.

Ordine și disciplină.

„Ordine și disciplină” sunt cuvintele cari au dăruit temelii vechei așezări a statului nostru și au fost destinate pentru a fi la baza temeliei statului celui nou, fiind puse ca un stindard în fruntea operei întreprinse de diriguitorii și mai marii noștri pentru consolidarea, regenerarea și înnoirea țării noastre.

Ordine în administrația publică, ordine în chivernisirea avutului public, ordine în cunoașterea valorilor!... Ordinea la rândul său este însoțită de ceea ce noi numim disciplină. A fi disciplinat însă, pentru noi, înseamnă a asculta de glasul ordinei pus în sufletul nostru de către Dumnezeu; căci toată stăpânirea este dela Dumnezeu. A te supune stăpânirii, este a asculta glasul lui Dumnezeu, aflător în sufletul nostru, al fiecăruia.

Aceste două cuvinte au fost farurile călăuzitoare, nu de mult, la alcătuirea și punerea în vigoare a noului așezământ, a noii temelii a țării noastre, care a fost primită cu atât entuziasm de toți cetățenii acestui stat.

O privire retrospectivă, oricât de sumară, aruncată asupra situației politice a statelor de astăzi, ne este îndestulătoare pentru a putea constata perfecta asemănare pe care o prezintă atât din punct de vedere al felului cum s'a desfășurat cât și a cauzelor cari au determinat odinioară cele două mari curente cari stăteau față'n față: „raționalismul” și „absolutismul”, să arunce în luptă distrugătoare toate statele Europei, cu cele două tabere vrăjmașe, din zilele noastre, cari încep să se afirme din ce în ce mai mult și cari amenință să împartă Europa din nou în două partide dușmane de moarte: „naționalismul” de o parte, iar de altă parte „internaționalismul”, cari se pregătesc să se năpustească cu turie una contra celeilalte și pe care n'o va mai putea potoli nici cel mai mare diplomat al statelor noastre europene, nici un Chamberlain sau alt mare bărbat de stat, orice sentimente călăuzitoare de împăciuire l-ar cuprinde pe acela în aceea grea clipă. Iată cel mai bun exemplu cum frații aceluiasi neam s'au exterminat aproape, luptându-se de mai mulți ani între ei, undeva în apusul Europei, însuflețiti fiind fiecare de unul din cele două crezuri politice.

Statul nostru se află la o grea răspântie. S'a vorbit și la noi mult de naționalism. Unii au pronunțat acest cuvânt, ca în fond să-și facă afacerile sub masca lui. Oricare ar fi ideo-

logia celor cari sunt contra Crucii și Evangheliei lui Hristos, toți slujitorii altarelor și toți cei ce iubesc sincer și devotat acest neam și-i doresc și pe mai departe păstrarea sănătății și purității lui sufletești, nu pot să nu-l poarte neabătut în toate împrejurările către idealurile unui naționalism constructiv, unui naționalism de adevărată înflorire și progresare a acestei națiuni; căci pentru a fi cu adevărat naționalist, înseamnă a fi în același timp și un bun creștin; înseamnă a te naște a doua oară pentru națiunea ta; înseamnă a te lepăda de tine, să trăiești și să mori pentru neamul din care faci parte. Creștinismul și naționalismul se suprapun în noua eră de desfășurare a evenimentelor mondiale. Naționalismul implică purificarea moravurilor și spiritualizarea neamurilor! Iar toate neamurile cari au ajuns să fie o națiune, au dreptul la existență și vor merge spre progres numai dacă indivizii cari compun națiunea, sunt mânâți de idealul comun care să le dea îndoită putere de muncă.

Orice stat trebuie să aibă ca scop suprem în viața sa, în primul rând, însănătoșirea morală și nu poate ocroti nici tolera pe teritoriul său ființe fie individuale, fie adunate în colectivitate, cari luptă pentru a dizolva morala și „ordinea” care stă la baza sa. Pentru ca să putem avea acces la bunăstare, la adevărata bogăție, la libertate, la fericire, la glorie, noi, ca stat ortodox, trebuie să ne conformăm principiului evanghelic care a călăuzit și pe strămoșii noștri în negura vremurilor: „urmați căile lui Dumnezeu și învățăturile Lui și toate vi se vor adăuga vouă”. Căci învățătura propovăduită de Hristos, are astăzi — când în lume se ciocnesc și se frământă atâtea curente cari sdruncină din temelie toate așezămintele omenești de până acum — un rol hotărâtor pentru propășirea neamurilor. Reprezentanții clerului nici nu pot avea altă rațiune de a fi decât aceea de a ține veșnic aprins focul sacru al spiritualizării omenirii.

Adversități se ridică din toate părțile. Fondurile destinate înarmărilor în toate statele se dublează. Noi, pentru a strivi aceste adversități, trebuie să ne desbrăcăm de orice interes individual, să ne îmbrăcăm în spiritualitatea neamului din care facem parte, ca astfel pregătiți și înarmați, să ne putem arunca în valurile marilor prefaceri ce ne pândesc.

Granițele trebuie consolidate și întărite, iar minoritățile dușmănoase din mijlocul nostru asimilate, pentru a nu le lăsa să se ridice cândva împotriva noastră.

Glasul pământului, udat cu lacrimile și sângele strămoșilor, ne-ar mustra revoltător dacă am admite o profanare a hotarelor sfinte. El ne strigă mereu și inimile noastre nu vor admite o astfel de impietate; glasul pământului trebuie să fie ascultat!

Noi nu trebuie să șovăim în viață, ci din contră, să luptăm ca acele vieți ce ne scapă de sub puterea strivitoare a vremurilor, cari întrupează, în alcătuirea lor tainică, vremuri noi. Nu trebuie să ne sustragem luptei pentru folosul obștesc, nu trebuie să îngropăm forțele, ci, în plăcută armonie, să le adunăm pe toate și să le înarmăm pentru afirmarea noastră națională, ca astfel, prin solii noștri, să împăciuim și țările vecine și să le facem așijderea și pe ele să trăiască ordinea, disciplina și spiritualitatea noastră.

Adevărul, virtutea și datoria, să ne fie principiile călăuzitoare în viață; acțiunea politică a statului să se bazeze și sprijine pe valorile și forța spirituală a vieții noastre creștine, căci singur creștinismul, alături de naționalism, va deveni o forță impunătoare, de un dinamism robust, așa cum istoria i-a răbojit în toate realizările de până acum și numai atunci soarele dreptății ne va lumina inimile și tot ce e dușmănos în mijlocul nostru se va împrieteni, iar trâmbița păcii va suna pe acest pământ binecuvântat, întronarea adevăratei: **„ordine și disciplină”**.

Diacon **PETRU TOMA.**

Piatra de sminteală a Bisericii.

(Continuare)

Iată — zic pașiștii — de aici se vede lămurit, că Domnul a zidit Biserica Sa pe sf. Petru și că lui i-a încredințat cheile împărăției cerurilor, lui i-a dat puterea să conducă întreaga Biserică, — a lega și a deslega, a primi și a exclude —, iar papa fiind urmașul său direct în scaunul Romei, a moștenit, el singur dintre toți episcopii Bisericii creștine, acest privilegiu de a fi capul Bisericii. Noi le vom dovedi, că greșesc amar când interpretează în acest sens citatul de mai sus.

Mântuitorul nu zice lui Petru că va zidi Biserica Sa pe el, căci atunci n'ar fi zis: „Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea”, ci: „Tu ești Petru și pe tine voi zidi Biserica Mea”. Pentru ca să nu ne acuze frații uniți și rom.-catolici de părtinire în interpretarea acestui citat, lăsăm să vorbească un scrii-

tor, foarte mult venerat și cinstit în Biserica apuseană, anume: *fericitul Augustin*. Iată ce zice acest fericit: „Biserica nu va trece, pentrucă este zidită pe piatră, dela care a primit Petru numele său; pentrucă nu dela Petru vine piatră ci Petru dela piatră, precum nu Hristos dela creștin ci creștin dela Hristos. Pentru aceea, dară, zice Domnul: pe această piatră voi zidi Biserica Mea, pentrucă Petru zisese: Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu. *Pe această piatră, așa dar, pe care ai mărturisit-o tu, voi zidi Biserica Mea, zice El. Piatra adevărată era Hristos*. Pe temelia aceasta s'a zidit însuși Petru. Nimeni adevărat nu poate pune altă temelie decât cea pusă, adevărat Iisus Hristos“. Și'n alt loc, *fer. Augustin* mai zice: „Tu ești Petru și pe această piatră, pe care ai mărturisit-o tu, pe această piatră pe care ai cunoscut-o zicând: Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, voi zidi Biserica Mea. *Pe tine te voi zidi pe Mine, iar nu pe Mine pe tine*“. Cât de lamurit vorbește acest fericit părinte! Cuvintele lui sincere însă, răstoarnă afirmațiunile nedrepte ale papiștilor. Ei închid ochii și-și astupă urechile când văd și aud aceste cuvinte cari nu vorbesc pe placul lor.

Să cetească papistașii mai departe în sf. Scriptură și să vadă, că însuși Petru nu zice despre sine, că el este temelia Bisericii, piatră, ci spune apriat, că *piatra și temelia Bisericii este însuși Iisus Hristos* (I. Petru c. 2, v. 4—8). „Părinții noștri — zice sf. ap. Pavel — toți aceeași mâncare duhovnicească au mâncat și toți aceeași băutură duhovnicească au băut, că beau din piatra duhovnicească care urma; iar *piatra era Hristos*“ (I. Cor. 10, 4). Nu este altă piatră fundamentală sau principală decât Iisus Hristos, după cum scrie ap. Pavel Corintenilor: „Că altă temelie nimeni nu poate să pună afară de ceea ce este pusă, care este Iisus Hristos“ (I. Cor. 3, 11).

Dar de ce să recurgem la atâtea mărturii, când Hristos, mărturia cea mai sigură, zice despre Sine că El este piatra din capul unghiului (Mateiu 21, 42). „Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, s'a pus în capul unghiului; dela Domnul s'a făcut aceasta și este minunată în ochii noștri“, sunt cuvinte luate din Psalmul 117, 21, pe cari Mântuitorul le aplică la Sine.

Alți talmăcitori înțeleg prin cuvântul „piatră“ mărturisirea lui Petru. Așa sf. *Ioan Gură de Aur* zice: „Pe *accasă piatră* voi zidi Biserica Mea, va să zică *pe credința mărturisirii tale* voi zidi Biserica Mea“. Iar sf. *Ambrosiu* — un

părinte apusean — zice: „Credința este temelia Bisericii, căci *nu despre trupul lui Petru ci despre credință* s'a zis: și porțile iadului nu o vor birui“. Și, în fine, alții au înțeles prin „piatră“ pe *toți apostolii*. Așa de pildă *Origen* zice: „Tu ești Petru; *piatră este fiecare învățacel al lui Hristos*. Au doară socotești tu că numai pe Petru se zidește toată Biserica? Ce vei zice de Ioan fiul tunetului și de toți ceilalți apostoli? Au doară vei îndrăzni să zici că porțile iadului nu vor birui pe Petru, dar vor birui pe ceilalți apostoli? Nu se împlinește oare cu toți și cu fiecare în parte cuvântul: porțile iadului nu o vor birui, și: pe această piatră voi zidi Biserica Mea?“ Sf. ap. *Pavel* scriind credincioșilor din Etes, zice: „Voi sunteți zidiți pe temelia apostolilor și a proorocilor, fiind *piatra cea din capul unghiului Iisus Hristos*“ (Efes. c. 2, v. 20; Apoc. c. 21, v. 14).

Așadară toți scriitorii bisericești amintiți și neamintiți, au tâlcuit textul: „Tu ești Petru și pe această piatră“, în acest fel, că adevărat: *dumnezeirea lui Hristos este stânca pe care s'a zidit și stă Biserica întreagă*.

Nici una din interpretările date de vechii comentatori acestor cuvinte, nu se potrivesc cu interpretarea papistașilor, ceea ce dovedește că aceasta este neîntemeiată și arbitrară, și nu poate servi de bază învățaturii pe care ei vor s'o clădească cu ajutorul ei.

2. Mântuitorul promite ap. Petru cheile.

Tot așa de puțin este întemeiată interpretarea ce-o dau cuvintelor lui Iisus dela finea acestui citat: „Și-ți voi da cheile...“ Și aici și acolo, Mântuitorul numai a *făgăduit*: „Voi zidi Biserica...“ „Voi da cheile...“ *Cheile, adevărat puterea*, Domnul n'a conferit-o exclusiv lui Petru. Mântuitorul nu pe Petru singur l-a întrebat, ci întreba a pus-o tuturor apostolilor: „Cine zic oamenii că sunt Eu?“ Oricine are cătuși de puțină judecată, poate pricepe că răspunsul pe care l-a dat Petru, fiind cel mai bătrân dintre sf. apostoli, l-a dat în numele tuturor sf. apostoli și, ca atare, și făgăduința dată de Mântuitorul Hristos lui Petru, nu-l privea numai pe el, ci pe toți apostolii în numele cărora vorbește. Iată ce zice în această privință *fericitul Augustin*: „Deși toți fiind întrebați, numai Petru răspunde: „Tu ești Hristos...“ și lui i se zice: „Îți voi da cheile împărăției cerurilor...“, totuși nimeni să nu socotească cumva, că numai el singur ar fi primit puterea de a lega și a deslega, de vreme ce *răspunsul* l-a dat *pentru toți*, așa și *făgăduiala* a primit-o

pentru toți, așa zicând ca reprezentant al acestei unități, și pentru aceasta vorbește unul pentru toți, pentru că este unitate în toți“.

3. Toți apostolii primesc cheile.

Ceeace Mântuitorul făgăduiește acum lui Petru, dă tuturor apostolilor după învierea Sa din morți, zicând: „Pace vouă! Precum M'a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și eu pe voi și aceasta zicând, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh sfânt, cărora veți ierta păcatele vor fi iertate și cărora le veți ține vor fi ținute“ (Ioan 20, 21—23). Aici Mântuitorul investeste pe toți apostolii de o potrivă cu aceeași putere cu care a fost și El investit de Tatăl cel ceresc. Toți învățătorii Bisericii au învățat că nu numai ap. Petru ci și ceilalți apostoli au primit în mod egal puterea cheilor. Iată de pildă cum explică *Origen* († 254) acest loc: „Vrei să zici că numai Petru a primit cheile? Să nu zici așa, pentru că și ceilalți apostoli le-au primit!“

4. Mântuitorul numește pe Petru „Satana“.

Spre a ne convinge pe deplin despre adevăritatea celor de mai sus, să cetim mai departe în sf. Scriptură, la acelaș capitol 16, 20—24 dela Matei, unde Mântuitorul Hristos prevestește apostolilor Sai suferințele și moartea ce-L așteaptă în Ierusalim. „Și luându-L pe El Petru a început a-I sta împotriva zicând: Milostiv fi Ție Doamne; să nu fie Ție aceasta. Iar El (Iisus) întorcându-se, a zis lui Petru: *Mergi după Mine* (înapoia Mea) *Satano!* Smințeală îmi ești, că nu cugeți cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor“.

Câtă nestatornicie, câtă indoială! Îl numește *Satana* și-l *alungă* dela fața Sa, ca pe unul ce se gândește numai la cele pământești. Petru credea, ca și ceilalți jidovi, că Domnul Hristos va fi un Împărat lumesc, care va elibera neamul jidovesc de sub jugul Romanilor. Despre un Împărat care va fi batjocorit, hulit și răstignit, ca hoții și tâlharii, nu voește să audă. *Satano!* voiești să Mă abaiți dela planul mântuirii!

Putea dar Mântuitorul să zidească Biserica Sa pe Petru? Ar fi putut El zidi Biserica pe o temelie ce se *clatină* la cea mai mică adiere a vântului, ce se *schimbă* cât ai clipi din ochi? Desigur că nu! Hristos pune la temelie Bisericii Sale credința în dumnezeirea Sa, mărturisită cu câteva clipe înainte de sf. ap. Petru.

(Urmează)

C.

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

(Continuare)

De: Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

B. Județul Torontal.

1. Mănăstirea Partoș.

La mănăstirea Partoș știm că s'a găsit mormântul sf. Iosif cel Nou, mitropolitul Timișorului. Mănăstirea se află situată în comuna Partoș, așezare veche pomenită în documente încă dela 1332¹⁾. Mănăstirea s'a înființat prin sec. XV.²⁾, iar după alții între sec. XIV.—XVI.³⁾ și avea hramul sf. Arhangheli Mihail și Gavril, ca și actuala biserică parohială⁴⁾. În 1562 ieromonahul Laurențiu Cernogovaț daruește mănăstirii o evanghelie slavonă, care azi se află la mănăstirea Sânc-Giorz⁵⁾. La 1771 era egumen Pahomie Gruici sub care erau încă cinci monahi. Conform conscripției din 1775, aproape toți călugării erau Români din Ardeal și Țara-Românească. În 1777 mănăstirea a fost desființată⁶⁾. Pe mormântul sf. Iosif cel Nou se găsește o icoană reprezentând pe sfânt, cu inscripția deasupra: „Sfântul Părintele nostru Iosif cel Nou“, iar de desupt, cu caractere cirilice de tipar, este scris troparul sfântului. Icoana a fost pictată la ordinul protopopului Jebelului Ioan Șuboni, în 1782, de către pictorul Ștefan Bogoslovici⁷⁾. O inscripție din biserica cea nouă a mănăstirii, cu data de 2 Noemvrie 1778, arată că egumenul Petru Popovici a trebuit să plece la parohia sa din Soceni, iar călugării, o parte în mănăstirea Sânc-Giorz, alta la Voilovița⁸⁾.

2. Mănăstirea Voilovița.

După unii, această mănăstire s'ar fi înființat la 1383⁹⁾, iar după alții în sec. XVI.¹⁰⁾ La 1667 cunoaștem pe egumenul Sava. În 1743 mănăstirea a fost închisă cu forța militară, dar poporul tot o cerceta, iar la Paștile acestui an, a fost prinsă aci banda de hoți a lui Andrea. În sec. XVIII. mănăstirea a fost refăcută¹¹⁾. La 1736, egumen era Simeon Mateievici în vârstă de 56 ani, născut în com. Bociu, jud. Cluj și

1) „Biserica Ortodoxă Română“. An. XLVIII. No. 5, p. 417.

2) Idem l. c.

3) Șt. Meteș o. c. p. 225.

4) „Biserica Ortodoxă Română“ l. c.

5) Șt. Meteș l. c.

6) Idem o. c. p. 226—227.

7) „Biserica Ortodoxă Română“ p. 419.

8) Ibidem p. 418.

9) Șt. Meteș o. c. p. 279.

10) „Biserica Ortodoxă Română“. An. LV. No. 1—2, p. 106.

11) Șt. Meteș o. c. p. 229.

care era deci Român¹²⁾. La 1771, stareț era arhimandritul Spiridon Stefanovici¹³⁾, care avea sub conducerea sa următorii călugări Români: Teodosie Marinovici din com. Șemlac (jud. Arad), Gherman Iștanovici din Comoriș (Bănat), Ioanichie Hering din Ardeal, Daniil Dimitrovici, Simeon Petrovici din com. Ezeriș (jud. Caraș) și Ioanichie Popovici din comuna Porumbacu (județul Făgăraș)¹⁴⁾.

C. Județul Timiș.

1. Mănăstirea Bezdin.

Mănăstirea Bezdin e foarte veche. Ea exista deja în sec. XIII. sub numele de Ishon și a fost distrusă de Tataři la 1242. Când s'a reclădit mănăstirea, nu se știe precis. Pe o Psaltire slavonă din 1520, tipărită la Veneția, se găsește următoarea însemnare: „Edificarea mănăstirii Bezdinului s'a început la 1539 cu ostenele arhimandritului Ioasaf Milutinovici și ajutorul tuturor călugărilor și creștinilor. Sub mine economul și ieromonahul Ioasaf Bogoevici“.

Sub stăpânirea turcească, întreaga mănăstire a ars. La 1728, țăranii din Timișoara acordă lemne pentru arderea cărămizilor necesare rezidării mănăstirii. În 1735 i se confiscă moșiile¹⁵⁾, în întindere de 3500 jugăre¹⁶⁾, cari în 1740 însă i se restituie. Consolidarea mănăstirii se datorește egumenului Teodosie Veselinovici, care în 1748 reușește să obție, cu diploma din 7 Februarie, confirmarea stăpânirii moșiilor. Iosif al doilea le confiscă din nou, dar la 1782 i se admite răscumpărarea pe prețul de 9000 fl. 45 cr.

La 1740 se refugiază aci călugării din mănăstirea Vincia din Sârbia, cari, între altele, aduc cu ei o icoană a Maicii Domnului făcătoare de minuni.

La 21 April 1768, împăratul Iosif II. cercetează mănăstirea. La 1770, mănăstirea avea un venit de 2758 fl. 30 cr.

La 1771, adăpostea șasesprezece călugări, între cari și pe Gherasim Adamovici, viitorul episcop. În 1784 avea numai zece călugări, între cari opt erau Români. În 1796, stareț era arhimandritul Maxim Seculici. Mai cunoaștem apoi pe arhimandriții Serghie Caciensky, fost episcop, care și este înmormântat aci, Nestor Ioanovici (1829), Iustin Ioanovici, Platon Atanăcovici în 1835 și Samuil Mașirevici în 1846¹⁷⁾.

(Urmează)

Ș T I R I

P. S. Arhiepiscopul Dr. Vasile Stan, vicarul Arhiepiscopiei Sibiului a fost ales de Colegiul electoral Marți, în 1 Noembrie a. c., episcop al nou înființatei eparhii a Maramureșului cu reședința în Sighet. Urâm noului episcop, în Țara descălecătorilor, muncă spornică întru răspândirea și întărirea dreptei credințe, ca și în acțiunea de reromânizare, cu succes inaugurată în aceste vechi și neaoșe ținuturi românești!

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a studenților dela Academia noastră teologică s'a constituit sub președinția de onoare a d-lui profesor Dr. Rezuș pentru anul 1938/1939 în următorul chip: *Președinte* Boeriu Petru anul IV. *Secretar general* Simeria Rusalin anul IV. *Cassier* Panciovan Teodor anul III. *Bibliotecar* Trifon Andrei anul III. *Vice-bibliotecar* Mitrică George anul II. *Econom* Bulea Petru anul I. *Controlor* Pinca Ion. *Conducător de cor* Iorga Iosif anul III. *Arhivari* Stanca Simeon anul I. și Zmed Gheorghe anul I. *Comisia literară* Mureșan Ioan anul I., Butic Ioan anul I., Gruian Aurel II., Dorobanț Alexandru anul III. și Ivașcu Ioan anul IV.

Pedeapsa lui Dumnezeu se arată asupra omului care îi ia numele în deșert. Așa s'a întâmplat și cu Gheorghe Draghina din Tincova, altădată biserican fruntaș și cântăreț al sfintei biserici din satul său... Căci dela o vreme, părăndu-i-se că pocăiții sunt mai deștepți, a încetat să-și mai facă cruce. Dumnezeu însă l-a pedepsit. Lucrând la minele de piatră de var, o stâncă i-a zdrobit brațul drept. Dar, pe semne că nenorocirea bietului om l-a readus în sine. Astăzi Gh. Drăghina cercetează din nou sfânta biserică și își face semnul crucii, dar... cu mâna stângă!

Întregire. În legătură cu cele comunicate despre activitatea cercului religios Zervești, la 16 Octombrie a. c. în Dalci ni-a scăpat să amintim între preoți și pe pâr. Gheorghe Golopența din Dalci, care a fost confrăților săi și gazdă. Facem cuvenita întregire!

Salariile dela Stat pe luna Octombrie au fost ridicate și se lichidează la Cassa diecezană în orele de oficiu.

La „**Librăria Diecezană**“ se primesc

pentru reparare, aurire și argintare,
POTIRE, CRUCI,

și tot felul de alte obiecte bisericesti.

12) „Biserica Ortodoxă Română“ p. 107.

13) Șt. Météș o. c. p. 229.

14) „Biserica Ortodoxă Română“ p. 106—107.

15) Șt. Météș o. c. p. 200—201.

16) Idem o. c. p. XX.

17) Șt. Météș o. c. p. 201—204.

Notă oficială

Nr. 6421 B. 1938.

Potrivit adresei Ministerului de Justiție Nr. 60.208/1938 și având în vedere dispozițiunile decretului-lege Nr. 2304/1938, privitor la aplicarea timbrului judiciar de Lei 2 pe toate cererile ce urmează a fi soluționate de comisiunile speciale cu caracter judecătoresc, Casa generală de pensuni, cu adresa sa Nr. 50.931 din 13 Octomvrie a. c., dispune ca toate cererile de pensionare ce se vor adresa acestui departament să poarte și timbrul judiciar de Lei 2, Comisiunea de pensuni având caracterul de comisiune specială cu caracter judecătoresc.

Ceeace se aduce la cunoștința celor interesați, cu aceea că cererile de pensionare ce se vor înainta Casei generale de pensuni, dacă

nu poartă și timbrul judiciar de Lei 2, nu vor fi soluționate de către Comisiunea de pensuni.

Caransebeș la 27 Octomvrie 1938.

Episcopul:
† VASILE

A apărut

afându-se de vânzare la

Librăria Diecezană:

Călăuza Stuparului

de: N. Nicolaescu și G. Stoinescu. — Ediția VII.

Prețul: 90 Lei.

Calendarul Românului

Calendarul Românului, apărând în al LI-lea an, este dintre cele mai vechi și mai bine redactate calendare românești de prin părțile noastre bănățene.

pe anul 1939

a apărut

și se află
spre vânzare,
cu prețul de 16 Lei,

LA:

Ca și în anii precedenți, Calendarul Românului cuprinde, pe lângă partea calendariștică, un bogat material literar, șematismul eparhiei noastre, etc.

Librăria Diecezană, Caransebeș.